

Особливості фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва

Харламова О.В., Коваль А.Г., Харківська національна академія міського господарства

Звітність будь-якого підприємства, в тому числі малого, в ринковій економіці базується на узагальненні даних фінансового обліку та є тією ланкою, що зв'язує підприємство із зовнішнім світом. Дослідження складання фінансової звітності за спрощеною формою є актуальним і важливим питанням в наш час. Єдиний визначений порядок складання фінансової звітності сприяє правильності її складання звітності, зрозумілості і прозорості звітних показників зовнішнім користувачам.

Проблемами малого підприємництва, у тому числі питаннями складання спрощеної фінансової звітності займалося багато вчених, але залишається невирішеними певні питання, а це потребує більш поглибленого вивчення та впровадження отриманих результатів в бухгалтерську практику.

Обов'язок складання підприємством фінансової звітності зазначений в статті 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996. Основні принципи її складання визначені в П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 2 «Баланс», П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» та П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єктів малого підприємництва», який регламентує зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма №2-м) та порядок заповнення їх статей. Ця фінансова звітність пристосована до спрощеного плану рахунку і тому має менше рядків ніж повна фінансова звітність.

Метою складання балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. Баланс форми 1-м складається за даними залишків по рахунках класів 1-6, тобто в ньому відображається вартість активів, капіталу і зобов'язань.

Якщо порівняти баланс повної та скороченої форми, то можна побачити, що коди рядків разом з їх назвою однакові, хоча у формі 1-м їх менше, і тому одна стаття балансу форми 1-м може об'єднувати декілька статей повного балансу, в результаті має місце поглиблення змістовності окремих статей балансу. Баланс форми 1-м - це той же самий баланс (повний) з якого вилучили кілька рядків, не змінюючи при цьому нумерації рядків, хоча набагато краще було б, якщо у скороченому балансі спостерігалось кодування статей по порядку, як це було зроблено у формі 2-м.

Крім того, відбулося не тільки об'єднання деяких статей, а й виключення, без наведення даної інформації в інших статтях. Так, наприклад, були виключені із-за непотрібності такі статті, як 060 «Відстрочені податкові активи», 460 «Відстрочені податкові зобов'язання», 415 і 416, які пов'язані зі страхуванням (відповідні їм рахунки, які б відображалися в цих статтях також відсутні і у спрощеному плані рахунків).

Метою складання звіту про фінансові результати є надання користувачам

повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період. Це визначається шляхом зіставлення у звіті доходів і витрат від різних видів діяльності. Звіт про фінансові результати форми 2-м на відміну від повної форми, є значно коротшим і замість трьох розділів містить лише один, який об'єднав перші два розділи повного звіту (третій розділ «Розрахунок показників прибутковості акцій» не ввійшов в скорочену форму 2-м).

Головною особливістю скороченого звіту про фінансові результати можна назвати статтю «Збільшення (зменшення) залишків незавершеного виробництва і готової продукції» (у повному звіті про фінансові результати її немає), яка наводиться в рядку 080. У цій статті згідно з п.44 П(С)БО 25 показується збільшення або зменшення залишків незавершеного виробництва і готової продукції підприємства. Якщо спостерігається збільшення залишку на кінець року, то різниця зменшує витрати, а якщо зменшення залишку – різниця збільшує витрати. Тобто раніше списані виробничі витрати ніби відкладаються до моменту вибуття готової продукції. Відносно розрахунку цього показника існують методики визначення початкових та кінцевих залишків незавершеного виробництва та готової продукції за звітний період, яка прямо залежить від варіанту обліку, що обраний суб'єктів малого підприємництва. Треба зауважити, що вибраний варіант обліку повинен бути зафіксований в наказі про облікову політику.

Також однією з особливостей форми №2-м є строка 140, яка у звіті не має назви. Вона заповнюється торговими організаціями самостійно, шляхом вписання назви статті як «Собівартість реалізованих товарів» та відображення відповідної інформації в графах 3 і 4.

Зазначені особливості вимагають додаткових облікових процедур, зокрема на етапі переходу від повної форми звітності до складання її за спрощеною формою.